

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/154/2024
Identifikačné číslo spisu:	3113221511
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3113221511.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu C. V., narodeného J., U., zast. JUDr. Jiřím Choutkom, Trenčín, Štúrovo nám. 121, proti žalovaným 1/ P. V., narodenému J., U., 2/ Z. X., narodenej J., U., obaja zast. Vojčík & Partners, s . r . o., Košice, Rázusova 13, IČO: 36 866 563, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12C/132/2013, o dovolaní žalovaných 1 / a 2 / proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. mája 2024 sp. zn. 5Co/11/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. mája 2020 č. k. 12C/132/2013-403 v spojení s opravným uznesením z 24. augusta 2020 č. k. 12C/132/2013-446 prvým výrokom (I.) určil, že žalobca C. V., rodený V., nar. J., r. č. XXXXXX/XXXX, bytom U. je výlučným vlastníkom v 1/1-ine nehnuteľností, a to pozemkov CKN parcela č. 1253/8 - orná pôda o výmere 3 m² a CKN parcela č. 1255/3 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 m² vytvorené geometrickým plánom Ing. Daniela Panáka č. 36335924-113-13 zo 17. júla 2013, overený Správou katastra Trenčín dňa 29. júla 2013 pod č. 625/13, ktorý je súčasťou tohto rozsudku; druhým výrokom (II.) zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Jiřímu Choutkovi v lehote 3 mesiacov od právoplatnosti uznesenia súdneho úradníka tunajšieho súdu, ktorým bude po právoplatnosti rozsudku určená výška náhrady trov konania.

1.1. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva v podiele 1/1-ina ku KNC parcele č. 1253/8 - orná pôda o výmere 3 m² a KNC parcela č. 1255/3 o výmere 16 m², k. ú. U. G., na tom skutkovom základe, že svoje nehnuteľnosti okrem KNC parcely č. 1253/4 nadobudol na základe kúpnej zmluvy z 27. júla 2007 od predávajúcich C. V. a R. V., rodičov strán sporu, pričom parcelu č. 1253/4 nadobudol na základe kúpnej zmluvy od P. V.

a Z. V., teda žalovaných, po jej odčlenení geometrickým plánom, rešpektujúc dlhodobé užívanie prístupovej cesty vlastními KNC parcely č. 1253/2, ktorá bola vybudovaná v roku 1974 pri výstavbe rodinného domu a KNC parcela č. 1253/4 v roku 1975. Žalovaní 1/ a 2/ nadobudli svoje nehnuteľnosti do svojho vlastníctva na základe kúpnej zmluvy z roku 2003 s tým, že ich kúpili v takom stave ako ležia a stoja. Spor kvôli hranici pozemkov vznikol v roku 2012 z dôvodu, že boli vyhotovené dva rozdielne vytyčovací náčrty. Žalobca teda tvrdil, že na jeho strane došlo k vydržaniu vlastníckeho práva k žalovaným parcelám.

1.2. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 507a Občianskeho zákonníka zák. č. 40/1964 Zb. (ďalej aj ako „OZ“), teda prechodnými ustanoveniami k úpravám účinným od 1. apríla 1983, kedy OZ do dňa 1. apríla 1983 nemal ustanovenia o vydržaní vlastníckeho práva. Ďalej aplikoval ustanovenie § 135a ods. 1 až 5 OZ účinného od 1. apríla 1983 do 31. decembra 1991, § 134 ods. 1, 4 OZ účinného od 1. januára 1992 doteraz a § 868 zák. č. 509/91, § 872 ods. 1, 4 OZ účinného od 1. januára 1992, § 872 ods. 4, § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 OZ.

1.3. Súd skúmal, kde sa nachádzala pôvodná hranica medzi pozemkami žalobcu a žalovaných 1/ a 2/. V zmysle naznačenej právnej úpravy skúmal okresný súd splnenie zákonom požadovaných predpokladov, tzn. či sa jednalo o spôsobilý predmet vydržania, či bola držba oprávnená, či bola nepretržitá po celej zákonom stanovenej doby 10 rokov. Dôvodil, že v prejednávanej veci išlo o spôsobilý predmet vydržania, pretože žalované pozemky neboli vo vlastníctve štátu od spomínaného roku 1974 doteraz. K tvrdeniu žalovaných 1/ a 2/, že neexistoval spôsobilý predmet vydržania, nakoľko predmet vydržania, a to parcela č. 1253/8 a parcela č. 1255/3 vznikli až v roku 2013 približne 2 mesiace pred tým, ako žalobca podal žalobu, súd uvádza, že keď sa chcel žalobca žalobou o určenie svojho vlastníckeho práva k určitej ploche pozemku, ktorá je len časťou určitej parcely a táto parcela je evidovaná na liste vlastníctva na správe katastra vo vlastníctve inej osoby, nič iné mu nezostávalo, len si dať geodetom zamerať túto plochu, ku ktorej vlastníkom sa cítil byť s tým, aby ju geodet odčlenil od pôvodnej parcely a priradil jej číslo, pretože petit určovacej žaloby musí byť konkrétny a vykonateľný aj z pohľadu katastrálneho zákona.

1.4. K druhej a tretej podmienke vydržania okresný súd zistil výsluchom strán sporu, svedkov i obhliadkou na mieste samom, že právni predchodcovia žalobcu, jeho rodičia a zároveň rodičia žalovaného 1/ nadobudli vlastníctvo k parcele č. 1253/2 od svojich rodičov na stavbu rodinného domu. C. V. otec žalobcu a žalovaného 1/ v roku 1968 postavil oplotenie pozostávajúce z kovových stĺpikov a drôtovej siete oddelujúcej parcely č. 1253/2 a č. 1253/3 od parciel č. 1255/1 a č. 1254 za účasti jeho matky. Následne v roku 1974 C. V. kúpil od rodičov parcely č. 1253/2 a č. 1253/3, na ktorých postavil rodinný dom, kolaudovaný v roku 1978. Pôvodný plot pozostávajúci z kovových stĺpikov a drôtovej siete bol v roku 1982 nahradený súčasnou betónovou podmúrovkou a oplotením, ktoré žalovaní 1/ a 2/ odstránili. Pred vybudovaním nového oplotenia v roku 1982 došlo k zameraniu pozemkov komisiou MNV. V zápisnici je uvedená len šírka pozemku. Po celú dobu užívania parciel č. 1253/2 a č. 1253/3 neboli právni predchodcovia žalobcu nikým rušení, nikto, ani ich právni predchodcovia žalovaných 1/ a 2/ nemali žiadne námietky alebo výhrady a tieto skutočnosti boli potvrdené jednotlivými svedeckými výpoveďami na obhliadke na mieste samom dňa 1. októbra 2015. Teda právni predchodcovia žalobcu od roku 1974, min. od roku 1982, (vybudovania nového oplotenia na mieste pôvodného) boli v dobrej viere, že parcela č. 1253/2 a č. 1253/4 im patrí vo výmere ohraničenej plotmi a takto vymedzenú ohraničenú parcelu dobromyseľne ako svoju užívali a v tomto užívaní neboli nikým rušení. Sporná plocha tvorená parcelami č. 1253/8 a č. 1255/3 bola od roku 1968 oplotená a tvorila súčasť parcely č. 1253/2 a neskôršie od roku 1974 bolo súčasťou pozemku priliehajúceho k domu súp. č. XXX. Tieto skutočnosti potvrdili svedkovia a zároveň neboli ani medzi stranami sporné. V danej veci bola preukázanou právnych predchodcov žalobcu oprávnená držba, teda faktické ovládanie veci alebo vykonanie práva späť s vôľou nakladať s nimi ako so svojimi v dobrej viere, že držiteľovi veci patria v čase vzniku držby, ako aj počas 10-ročnej i viac vydržacej lehoty. Túto dobrú vieru súd hodnotil objektívne nielen zo subjektívneho hľadiska, z hľadiska osobného presvedčenia. Objektívnosť vyplýva zo skutočnosti, že po zameraní bolo zistené, že plot je vo vzdialenosti takmer 0,5 m od domu tak, ako je uvedené v stavebnom povolení pre rodičov žalobcu z 23. mája 1974, ako aj z toho, že komisia pre výstavbu a obchod pri zameraní z 9. augusta 1982 nekonštatovala osadenie, resp. umiestnenie plotu do susednej parcely, ako aj skutočnosť, že oprávnený držiteľ nebol počas celej držby až do roku 2012 nikým rušený, ani susedmi, ani žalovanými 1/ a 2/, ktorí si pri kúpe svojich pozemkov tieto nedali

zamerať a rešpektovali hranice viditeľné v prírode. Súd nemal pochybnosti o dobromyseľnosti žalobcu a jeho právnych predchodcov, ani o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam v časti pozemku na strane susediacej s pozemkami žalovaných 1/ a 2/ v predmete sporu.

1.5. Podľa súdu prvej inštancie predmetom tohto konania nie je šírka pozemkov KNC parcely č. 1253/4 a č. 1253/2, ale v skutočnosti určenie, kadiaľ prechádza ich hranica so susednými KNC parcelami č. 1253/5 a č. 1255/1 spolu s vymedzením plochy, ktorá by mala vlastnícky patriť žalobcovi. Z tohto dôvodu v tomto súdnom spore nie je právne významné, či šírka pozemkov mala byť 20 m, a či právny predchodca žalobcu posunul hranicu svojich pozemkov do pozemku suseda z opačnej strany, a či stavebná komisia v roku 1982 merala alebo nemerala skutočnú šírku pozemkov, resp. mala vedomosť o bežnej šírke nových stavebných pozemkov 20 m. Na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním v tomto prípade nemajú žiadny vplyv ani rôzne vytyčovacie náčrty geodetov z roku 2012, ani merania z roku 1973, ani z iných rokov, pretože samotné merania a zakreslenia na papier, pokiaľ nedošlo k novému vytyčeniu hranice v prírode, nemali žiaden vplyv na stojaci plot žalobcu a jeho právneho predchodcu a ich presvedčenie o dobromyseľnosti. V tomto konaní žiadna zo strán netvrdila a nepreukázala, že by počas vydržacej doby, resp. od rokov 1974 až 2012 bolo geodetom v prírode zistené posunutie spornej hranice. Vzhľadom na uvedené súd žalobe vyhovel v celom rozsahu pre splnenie zákonných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním podľa § 134 OZ.

1.6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom (prvým v poradí) z 24. februára 2021 č. k. 5Co/67/2020-453 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil stotožniac sa a poukazujúc v celom rozsahu na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie. Zároveň zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % k rukám jeho právneho zástupcu, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) na dovolanie žalovaných 1/ a 2/ uznesením z 29. novembra 2023 sp. zn. 2Cdo/197/2021 zrušil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 24. februára 2021 sp. zn. 5Co/67/2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu a nepreskúmateľnosti jeho rozsudku.

4. Krajský súd na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom (druhým v poradí) z 22. mája 2024 č. k. 5Co/11/2024-543 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (prvý výrok) podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP stotožniac sa a poukazujúc v celom rozsahu na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie; žalovaných 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % k rukám jeho právneho zástupcu, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorú náhradu sú povinní zaplatiť vo výške určenej súdom prvej inštancie (druhý výrok); žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, ktorú náhradu je žalobca povinný zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ vo výške určenej súdom prvej inštancie.

4.1. Odvolací súd dôvodil, že v prejednávanej veci sa jedná fakticky o spor o hranicu, kde podstatnou časťou sporu o hranicu je v zásade vyriešenie vlastníctva určitej plochy, ktorá je medzi vlastníkmi susedných nehnuteľností sporná. Pokiaľ je teda v žalobe tvrdené, že bola posunutá hranica, bude namieste zisťovať, či k posunu tejto hranice došlo. Pokiaľ posun hranice nebude preukázaný, bude to dôvodom na zamietnutie žaloby. Ak je teda v žalobe tvrdené, že hranica je posunutá, bude predovšetkým potrebné zisťovať, či nemohlo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva sporného pásu zeme.

4.2. Konštatoval ako fakt, že žalobca, jeho právni predchodcovia, ako aj žalovaní 1/ a 2/ nadobúdali nehnuteľnosti, ktoré dobre poznali, pretože boli získané od osôb im blízkych, boli v hraniciach stanovených plotmi užívané a nemali dôvody zaujímať sa o ich parametre. Preto odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že v prejednávanej veci bola preukázaná oprávnená faktická držba žalobcu po dobu viac ako 10 rokov s tým, že dobrá viera žalobcu bola prvýkrát prerušená až v roku 2012, kedy však už vlastnícky so započítaním vydržacej doby jeho právneho predchodcu došlo k vydržaniu vlastníckeho práva a počas celej tejto držby až do roku 2012 žalobca nikým rušený nebol, a to ani susedmi, ani žalovanými 1/ a 2/, ktorí rovnako rešpektovali hranice medzi pozemkami. Pokiaľ by sa aj nezobrali do úvahy výpovede svedkov pri obhliadke na mieste samom, dobromyseľnosť držby bola preukázaná ostatnými listinnými dôkazmi, a to predovšetkým zápisnicou č. 5 z roku 1982, ktorá je

súčasťou spisu a výpoveďami právnych predchodcov, ako žalobcu, tak aj žalovaných 1/ a 2/, otca a matky strán sporu. Preto v konečnom dôsledku krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a § 453 ods. 3 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnili poukazom na § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

5.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali „spoločný“ výsluch svedkov na obhliadke, k čomu krajský súd vo svojom druhom rozsudku uviedol totožné odôvodnenie ako v prvom rozsudku. K spôsobu zápisu o výsluchu svedkov v zápisnici sa nevyjadril. Nad rámec totožného odôvodnenia ako v prvom rozsudku uviedol, že: „účelom obhliadky na mieste samom je stotožniť stav právny so stavom faktickým s tým, že pokiaľ prebieha výsluch vo voľnej prírode je ťažko predstaviteľné, akým spôsobom by bol zabezpečený výsluch svedkov oddelene bez toho, aby sa navzájom ovplyvňovali. Účelom bolo zistiť, či plot, ktorý stojí medzi pozemkami, tam stojí dlhodobo, prípadne či došlo úmyselným konaním žalobcu, prípadne jeho právneho predchodcu k posunutiu hranice na úkor žalovaných 1/ a 2/.“ Z takto uvedeného odôvodnenia (bod 29. rozsudku) jasne vyplýva, že výsluch svedkov bol vykonaný spoločne a nie samostatne, ako to vyžaduje zákon, a teda výsluch svedkov sa pri obhliadke na mieste samom neuskutočnil zákonným spôsobom, čo predstavuje nesprávny procesný postup súdu v rozpore s § 199 CSP, resp. § 126 OSP. Je zrejmé, že všetci svedkovia vypovedali naraz v prítomnosti ostatných svedkov, ich výpoveď bola ovplyvnená ich prítomnosťou na obhliadke.

5.2. Ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že pokiaľ by aj nebral do úvahy výpovede svedkov pri obhliadke na mieste samom, toto je irelevantné. Skutočnosť, že krajský súd, ako aj okresný súd postavil rozhodnutie na výsluchu svedkov na obhliadke na mieste samom, je zrejma z odôvodnenia rozsudku z 24. februára 2021 (bod 18.) a tiež rozsudku okresného súdu (bod 63.), kde zároveň uvádza: „Nikto, ani právni predchodcovia žalovaných nemali žiadne námietky alebo výhrady a tieto skutočnosti boli podložené potvrdené jednotlivými svedeckými výpoveďami na obhliadke na mieste samom z 01. 10. 2015.“

5.3. Krajský súd pri vydaní rozsudku vychádza, resp. rozhoduje na podklade iných dôkazov, ktoré okresný súd neuvádzal ako dôkaz, na ktorom by zakladal svoje rozhodnutie. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že súd vykonával dokazovanie výsluchom strán sporu, svedkov, oboznámením listov vlastníctva, kópie katastrálnej mapy, kúpnych zmlúv z 27. júla 2007, 22. júna 2007, 22. mája 2003, geometrického plánu č. 36335924-105-06, vytyčovacích náčrtov č. 819 (v odôvodnení rozsudku nesprávne uvedené číslo, správne číslo je č. 816), č. 817, fotografií, žiadosti zo 7. februára 2013, rozhodnutia č. 658/2003, zápisnice č. 5 z 9. augusta 1982 a geometrického plánu zo 17. júla 2013, stavebného povolenia, technickej správy a obhliadkou na mieste samom, z ktorého dokazovania zistil skutkový stav, ktorý bol podkladom pre vydanie rozsudku okresného súdu. Tým, že krajský súd v odôvodnení záverom uvádza, že podstatnou pre posúdenie dobromyseľnosti zo strany žalobcu je výpoveď právneho predchodcu žalobcu (otca žalobcu i žalovaných) vrátane tej skutočnosti, že tomuto konaniu predchádzalo správne konanie pred obecným úradom, v rámci ktorého už strany sporu mali vedomosť o tom, čo je predmetom tohto konania, porušil zásadu predvídateľnosti rozhodnutia.

5.4. Krajský súd sa k námietke žalovaných týkajúcej sa námietky zaujatosti z 26. mája 2016 (nedoručovanie písomností) v rozsudku nevyjadril, a to aj napriek tomu, že najvyšší súd zdôraznil, že „eventuálne nedoručenie písomností právnemu zástupcovi strany môže založiť porušenie práva na spravodlivý proces, pretože, ak má účastník konania zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, je súd povinný doručovať písomnosti tomuto zástupcovi“ v rozsudku absentuje na túto námietku akákoľvek odpoveď.

5.5. Krajský súd v Trenčíne sa v rozsudku absolútne nevysporiadal s vymedzením obsahu pojmu „pokyny sudkyne“ a k vykonaniu tohto dôkazu. V odôvodnení uvádza, že súd prvej inštancie uznesením z 12. 07. 2018 č. k. 12C/132/2013-249 zrušil ustanovenie za znalkyňu pre Ing. Ivanu Bendovú dňom jej vyčiarknutia zo zoznamu znalcov dňa 22. 06. 2018. Súd prvej inštancie následne v prejednávanej veci, kde na základe žiadosti oboch právnych zástupcov na pojednávaní dňa 20. 02. 2019 ustanovil v poradí druhú znalkyňu Ing. Ľudmilu Rabárovú,...“ Z takto definovaného odôvodnenia nevyplýva odpoveď v zmysle pokynov najvyššieho súdu. Krajský súd sa nevyjadril, či ne/prihliadal na tento znalecký posudok,

iba v bode 34. rozsudku uvádza: „Takže, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, a to predovšetkým zo znaleckého posudku znalkyne Ing. Ľudmily Rabárovej č. 15/2019 ...“. Ani z tejto vety nie je žalovaným jasné, či bral/nebral znalecký posudok Ing. Ivany Bendovej do úvahy, opätovne sa jasne a jednoznačne nevyjadril, či sa zaoberal týmto dôkazom.

5.6. Krajský súd sa odmietol zaoberať nasledujúcimi námietkami majúcimi rozhodujúci význam pre celkové právne posúdenie veci: „Dobromyseľnosť držiteľa musí byť v súlade s § 130 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov posudzovaná so zreteľom na všetky okolnosti, a to aj na verejnosť evidencie nehnuteľností. Žalobca, resp. jeho právni predchodcovia si s ohľadom na zásadu verejnosti, upravenú zákonom č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, a predtým zákonom č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností a zákonom č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, kedykoľvek mohli skontrolovať rozmery a umiestnenie hraníc príslušných parciel. Nemôže ich ospravedlňovať skutočnosť, že v danej dobe neexistoval internet s verejne dostupným katastrom nehnuteľností, keďže možnosti oboznámenia sa s takýmito údajmi treba vždy posudzovať s ohľadom na technické možnosti a dostupné prostriedky danej doby, t. j. je potrebné brať do úvahy napr. aj možnosť osobného oboznámenia sa s danými skutočnosťami na príslušnom úrade, pričom táto možnosť je dostupná a často využívaná aj v dnešnej dobe napriek existencii internetu.“

5.7. Krajský súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, bol povinný riadiť sa právnym názorom vysloveným najvyšším súdom o riadnom odôvodnení rozhodnutia. Krajský súd ani v rozsudku z 22. mája 2024 nevenoval argumentom žalovaných dostatočnú pozornosť a nedal na ne jasnú a zrozumiteľnú odpoveď. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. V zmysle uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/155/2011 nerešpektovanie záväzného právneho názoru sa považuje za závažné pochybenie súdu nižšej inštancie, ktoré zakladá porušenie práva strany na spravodlivý proces.

5.8. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia uviedli, že dobromyseľnosť držiteľa musí byť v súlade s § 130 ods. 1 OZ v znení neskorších predpisov posudzovaná so zreteľom na všetky okolnosti, a to aj na verejnosť evidencie nehnuteľností, na čo okresný súd, ani krajský súd neprihliadali, resp. rozhodli v nesúlade s týmto právnym názorom. Táto otázka nebola v rámci rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyriešená.

5.9. Dovolatelia sa nestotožnili so závermi krajského a okresného súdu, že v tomto súdnom spore nie je právne významné, že šírka pozemkov CKN parc. č. 1253/4 a č. 1253/2 mala byť iba 20 m, keďže práve táto skutočnosť má rozhodujúci vplyv na posúdenie, či plocha, ktorej vlastníkom bol rozsudkom okresného súdu určený žalobca, bola zo strany žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov, držaná oprávnené alebo nie, a tým pádom aj na to, či bola splnená vydržacia lehota v trvaní 10 rokov zo strany žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov. Navyše uvedené môže mať vplyv aj na ďalší súdny spor, ktorý hrozí, a to o určenie vlastníckeho práva v dôsledku vydržania medzi žalobcom a susedom z opačnej strany. S posúdením dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcu, ako ju vykonal v rozsudku krajský a okresný súd, dovolatelia nesúhlasia. Právni predchodcovia žalobcu si museli byť vedomí priebehu vlastníckych hraníc medzi príslušnými pozemkami už od roku 1973, resp. 1974, keď bola uzatvorená darovacia zmluva E. zo 14. februára 1974, ktorej technickým podkladom bol geometrický plán č. 762-108-73. To, že sa vlastníkom nezaujíma o parametre ním vlastnenej nehnuteľnosti, nemôže svedčiť o obvyklej miere opatrnosti z jeho strany.

5.10. Dovolatelia v rámci dovolania opätovne poukázali na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/169/2015 z 18. apríla 2016, týkajúci sa obdobného prípadu, či už po skutkovej alebo právnej stránke veci. Uvedený záver pre toto konanie znamená, že aj keby bol sporný plot postavený (či už v roku 1968 alebo v roku 1982) a so súhlasom právnych predchodcov žalobcu a žalovaných, vzhľadom na to, že všetky príslušné parcely vznikli na základe geometrického plánu č. 762-108-73, žalobca, resp. jeho právni predchodcovia nemohli následne užívať pozemky o väčšej výmere a byť dobromyseľní v tom, že im patria.

5.11. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Žalobca sa k dovolaniu žalovaných 1/ a 2/ nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v

stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1 / a 2/ je potrebné zamietnuť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť dovolania okrem iného aj z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Žalovaní 1/ a 2/ v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietali nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, keď odvolací súd s a nevysporiadal s námietkami žalovaných a neriadil sa a názorom dovolacieho súdu, vytýkali nesprávnosti v súvislosti s dokazovaním (jeho vykonaním a hodnotením dôkazov) a porušenie zásady predvídateľnosti.

13. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), z ktorej vyplýva, že zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom

súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

14. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

17. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd vo väzbe na body 13. až 16. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

17.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že okrem dostatočného zistenia skutkového stavu v spore súdom prvej inštancie konštatoval zo zistených skutočností vyvodený aj jeho správny právny záver (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

17.2. Dovolací súd vzhľadom na obsah spisu vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným

rozhodnutím súdu prvej inštancie ako organickej (kompletizujúcej) jednote, keďže prvoinstančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), môže len konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaných 1/ a 2/ na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

17.2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd vyhovel žalobe žalobcu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že žalobcom bola preukázaná oprávnená faktická držba žalobcu po dobu viac ako 10 rokov. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovaných. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 20. až 37.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 48. až 66.) v kompletizujúcej jednote, nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch podstatných pre jeho rozhodnutie, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu dovolateľov, či nerešpektoval názor dovolacieho súdu.

18. Konkrétne ak dovolatelia namietali, že odvolací súd sa nevysporiadal s vymedzením obsahu pojmu „pokyny sudkyne“, pričom v tej spojitosti nie je žalovaným jasné, či bral/nebral znalecký posudok Ing. Ivany Bendovej do úvahy, dovolací súd poukazuje na bod 34. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v znení takto: „ako vyplýva z vykonaného dokazovania, a to predovšetkým zo znaleckého posudku znalkyne Ing. Ľudmily Rabárovej č. 15/2019, ako aj z pripojených listinných dôkazov, výsluchov strán sporu, ako aj výsluchov svedkov, pozemky žalobcu a žalovaného tvorili pôvodne jeden celok, nakoľko patrili rodine Balajových, pričom ako vyplýva z bodu 2 posudku, LV č. XXX, č. XXX a č. XXX sú založené v roku 1974 na základe darovacej zmluvy E. s tým, že v tom čase bol vypracovaný geometrický plán č. 762-108/1973, ktorý tvorí prílohu č. 9 daného znaleckého posudku, (...)“, z ktorého vyplýva, z akých dôkazov odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodnutí, pričom je zrejmé, že súdy nižšej inštancie považovali za smerodajný znalecký posudok Ing. Ľudmily Rabárovej, z ktorého záverov a j vychádzali, zohľadnenie, či i opora o závery znaleckého posudku Ing. Ivany Bendovej v rozsudkoch súdov nižšej inštancie absentuje, preto bolo bezpredmetné sa ďalej vyjadrovať k námietke žalovaných ohľadom vymedzenia pojmu „pokyny sudkyne“.

18.1. Dovolací súd ešte poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu uvedené v bodoch 30. až 31., z ktorých vyplýva podrobný chronologický popis ustanovenia znalkyne Ing. Ivany Bendovej, zrušenia jej ustanovenia, ustanovenia znalkyne Ing. Ľudmily Rabárovej, z ktorého chronologického popisu je možné implicitne odvodiť, že ak by súdy nižšej inštancie mienili vychádzať zo znaleckého posudku Ing. Ivany Bendovej, bolo by v rozpore so zásadou hospodárnosti ustanovovať novú znalkyňu Ing. Ľudmilu Rabárovú. Námietka dovolateľov v tomto smere je podľa dovolacieho súdu nedôvodná.

19. K námietke dovolateľov, že odvolací súd nereagoval na ich námietky týkajúce sa námietky zaujatosti (nedoručovanie písomností) z 26. mája 2016, konkrétne nedoručovania písomností, dovolací súd poukazuje na bod 30. rozhodnutia krajského súdu v znení: „Následne súd prvej inštancie vytýčil 27. 06. 2016 obhliadku na mieste samom, kedy faktom je, že na túto obhliadku zavola ako žalobcu vrátane právneho zástupcu a žalovaných 1/ a 2/ vrátane znalkyne, avšak nepredvolal na túto obhliadku právneho zástupcu žalovaných 1/ a 2/ (zrejme z dôvodu, že nemal k dispozícii spis, ktorý bol v tom čase u znalkyne), avšak nakoniec tento termín sa obhliadka neuskutočnila, nakoľko súdu stanovil nový termín

obhliadky na 06. 07. 2016 s tým, že tento termín obhliadky bol rovnako zrušený a zároveň bol v tom čase ustanovený právny zástupca žalovaných vyzvaný na preloženie plnej moci z dôvodu, že súd túto plnú moc nemal k dispozícii, pretože celý spis sa nachádzal u súdom ustanovenej znalkyne. Z toho teda vyplýva, že k obhliadke rovnako dňa 06. 07. 2015 nedošlo a súd prvej inštancie uznesením z 02. 08. 2016 č. 1. 172 mení znaleckú úlohu pre súdom stanovenú znalkyňu, kedy úlohou znalkyne bude po obhliadke na mieste samom za účasti súdu a strán sporu zakresliť do geometrického plánu Ing. Daniela Panáka zo 17. 07. 2003, ktorý predložil žalobca so žalobou.“

19.1. Dovolací súd tiež poukazuje na bod 36. rozhodnutia krajského súdu: „Faktom je, že pri vypracovaní rozsudku došlo k zrejmej chybe v písaní, kedy súd prvej inštancie uviedol ako právneho zástupcu žalovaných JUDr. Kasenčáka a nie právneho zástupcu, ktorý žalovaných 1/ a 2/ zastupoval, čo krajský súd, ako súd odvolací pri predložení veci súdom prvej inštancie zistil, a z tohto dôvodu bola vec vrátená súdu prvej inštancie na vypracovanie opravného uznesenia, ktoré aj súd prvej inštancie dňa 04. 08. 2020 pod číslom konania 12C/132/2013-416 napravil a zároveň opravné uznesenie doručil obom právnym zástupcom, ako zástupcovi žalovaného (správne žalobcu, pozn. dovolacieho súdu), tak aj zástupcovi žalovaných 1/ a 2/. Čo sa týka samotného rozsudku súdu prvej inštancie tento bol doručený riadnemu právnemu zástupcovi žalovaných 1/ a 2/ dňa 27. 05. 2020, ktorý zároveň využil svoje právo odvolať sa voči danému rozsudku. Preto námietka zo strany žalovaných v tom smere, že im bolo upreté právo konať pred súdom dôvodná nie je.“

19.2. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že dovolatelia túto svoju námietku bližšie nerozvinuli, ale len poukázali na svoje odvolanie, resp. námietku zaujatosti, čo je ale v rozpore s § 433 CSP, pretože dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

20. Ohľadom dovolateľmi neopodstatnene namietanou zmätočnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcou v jeho nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosti) a tým porušení práva dovolateľov na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie dovolateľov je v tejto časti síce prípustné, ale nie je dôvodné.

21. Dovolatelia v dovolaní vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP ďalej odôvodňovali pochybením súdov v procese dokazovania, jeho vykonania a hodnotenia dôkazov.

21.1. K čomu najvyšší súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Strany boli povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (ale aj tých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje výlučne súd, a nie strany sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Pokiaľ súdy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalovaných, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalovaným realizáciu procesných práv priznaných im CSP. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 základných princípov CSP a § 191 ods. 1 CSP), čo znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany (žalovaných), resp. strán sporu.

22. Konkrétne k námietke týkajúcej sa „spoločného“ výsluchu svedkov na obhliadke, ktorým došlo podľa dovolateľov k nesprávnemu procesnému postupu súdov nižšej inštancie (pozri bod 5.1. a 5.2. tohto rozhodnutia), dovolací súd poukazuje na bod 35. rozhodnutia krajského súdu v znení: „Pokiaľ by sme aj nezobrali do úvahy výpovede svedkov pri obhliadke na mieste samom, dobromyseľnosť držby bola preukázaná ostatnými listinnými dôkazmi, a to predovšetkým zápisnicou č. 5 z roku 1982, ktorá je súčasťou spisu a výpoveďami právnych predchodcov, ako žalobcu, tak aj žalovaných 1/ a 2/, otca a matky strán sporu. Preto v konečnom dôsledku krajský súd, ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako vecne správny potvrdil.“, z ktorého odôvodnenia nevyplýva, že by výsluchy svedkov na obhliadke v danom spore predstavovali také rozhodujúce dôkazy, na ktorých súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutie založili, alebo nezohľadnením ktorých by dospeli k odlišnému záveru o

dobromyseľnosti žalobcu a jeho vlastníckom práve k sporným nehnuteľnostiam.

22.1. Pokiaľ dovolatelia považovali odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu (v bode 35. jeho rozhodnutia), že pokiaľ by aj nebral do úvahy výpovede svedkov pri obhliadke na mieste samom, za „irrelevantné“ (pozri bod 5.2. tohto rozhodnutia), takúto námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá.

23. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na už dávnejšiu judikatúru najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), na ktorú nadviazala ďalšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu (pozri rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023), ktorá nepovažovala prípadnú neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Aj aktuálne platí, že nie je dôvodom zakladajúcim zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

24. Nedostatky dokazovania dovolatelia ďalej opierali o námietku, že odvolací súd rozhodol na podklade iných dôkazov, ktoré okresný súd neuvádzal ako dôkaz, keď krajský súd v odôvodnení záverom uvádza, že podstatnou pre posúdenie dobromyseľnosti zo strany žalobcu je výpoveď právneho predchodcu žalobcu (otca žalobcu i žalovaných). Dovolací súd považuje uvedenú námietku za nezmyselnú z dôvodu, že ak okresný súd v porovnaní s odvolacím súdom nezvýraznil (nepomenoval) osobitne výsluch právneho predchodcu žalobcu (otca žalobcu i žalovaných), neznamená to, že tento vykonaný dôkaz nebral do úvahy a z neho nevychádzal, keď rovnako okresný súd, aj odvolací súd vychádzali z výsluchu „svedkov“ vrátane výsluchu právneho predchodcu žalobcu (otca žalobcu i žalovaných), ktorý bol v konaní vypočutý ako svedok.

24.1. Pokiaľ v tejto súvislosti dovolatelia namietali porušenie zásady predvídateľnosti, dovolací súd odkazuje na rozhodovaciu prax ústavného súdu, podľa ktorej princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých veciach. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (pozri rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 275/2018).

24.1.1. Dovolatelia porušenie zásady predvídateľnosti rozhodnutia namietali len všeobecne, pričom neuviedli, ako konkrétne došlo k porušeniu predvídateľnosti rozhodnutia. Podľa názoru dovolacieho súdu argumenty, ktoré súdy nižšej inštancie uviedli vo svojich rozhodnutiach sa podporovali, odvíjali od tých istých vykonaných dôkazov, a preto nemožno v tejto súvislosti hovoriť o nepredvídateľnosti rozhodnutia ako s a mylne dovolatelia domnievajú. Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) dôkazoch než súd prvej inštancie, nevznikla mu ani povinnosť nariadiť pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP.

25. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f)

CSP, avšak dovolanie na takých argumentoch nestálo a dovolací súd ex officio (z úradnej povinnosti) dané vady sám nezisťuje.

26. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znamenali porušenie práva dovolateľov na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, z obsahu spisu vrátane rozsudkov súdov nižšej inštancie nevyplýva, preto ich dovolanie v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

27. Dovolateľa zároveň namietali dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

27.1. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

27.2. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

28. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

28.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

29. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (pozri sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/38/2019, 4Cdo/32/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/25/2018, 8Cdo/100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľmi napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

30. Povinnosťou dovolateľov pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je okrem povinnosti výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, aj povinnosť konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f) CSP.

31. Dovolatelia v dovolaní vymedzili prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP ohľadom nesprávneho vyriešenia nasledujúcej otázky „dobromyseľnosť držiteľa musí byť v súlade s § 130 ods. 1 OZ v znení neskorších predpisov posudzovaná so zreteľom na všetky okolnosti, a to aj na verejnosť evidencie nehnuteľností, na čo okresný súd, ani krajský súd neprihliadali, resp. rozhodli v nesúlade s týmto právnym názorom.“

32. Dovolací súd posudzujúc dovolateľmi formulovanú otázku (bod 5.8., resp. bod 31. tohto rozhodnutia) aj v kontexte obsahu podaného dovolania (§ 124 CSP), dospel k záveru, že ide o otázku závislú od posúdenia konkrétneho sporu, dôkazov a skutkových okolností zistených v tomto konkrétnom spore, pretože posúdenie dobromyseľnosti držiteľa je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach (mutatis mutandis sp. zn. 2Cdo/41/2019).

32.1. Skutočnosť, že dovolatelia nesúhlasia so záverom súdov nižšej inštancie o dobromyseľnosti držby žalobcu, ktorá „bola preukázaná ostatnými listinnými dôkazmi, a to predovšetkým zápisnicou č. 5 z roku 1982, ktorá je súčasťou spisu a výpoveďami právnych predchodcov, ako žalobcu, tak aj žalovaných 1/ a 2/, otca a matky strán sporu.“ a na tom základe vyhovieu jeho žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť ich dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnemu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Pokiaľ teda dovolatelia namietali nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie); touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolatelia vyvodzujú z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

33. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že aj keď dovolatelia nešpecifikovali právnu otázku v zmysle § 421 CSP, pokiaľ však poukazovali aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/169/2015 z 18. apríla 2016, čím prípadne mienili založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, predmetné rozhodnutie krajského súdu, na ktoré žalovaní 1/ a 2/ poukázali v dovolaní nepatrí medzi ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Pretože ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu možno zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. decembra 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I, 1965 - 1967), 1980 (č. II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou (R 71/2018).

34. Dovolací súd tak môže len konštatovať, že dovolatelia právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevymedzili zákonným spôsobom, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, preto dovolací súd ich dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

35. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaných 1/ a 2/ ohľadom namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP je síce v časti prípustné, ale nie je dôvodné, v časti je neprípustné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia sporu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je neprípustné. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

36. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní vznikol úspešnému žalobcovi zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP. Žalobca v dovolacom konaní bol ale nečinný, k dovolaniu žalovaných 1/ a 2/ sa nevyjadril, trovy dovolacieho

konania si neuplatnil a z obsahu spisu vyplýva, že mu trovy dovolacieho konania ani nevznikli, preto v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania tak, že žalobcovi nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.